

Huiswerk; O ja, dat moet ook nog @!

Digitale multimedia nevenactiviteiten van 4 havo-leerlingen op een school in Amsterdam tijdens huiswerktijd.

Hakan Akkas, Miron Hart, Sacajawea Ooms

Begeleiding: Paulien Meijer

PGO

2011

Samenvatting

In verschillende media wordt gesproken over de invloed van de digitale multimedia op de kwaliteit en duur van het huiswerk van leerlingen. Aan de ene kant wordt geponeerd dat digitale media een negatieve invloed heeft, doordat het leerlingen afleidt. Aan de andere kant wordt er een lerende werking verondersteld en aangenomen dat leerlingen het belang van het uitvoeren van huiswerk onderschrijven en daardoor geconcentreerd en gemotiveerd werken.

Het doel van dit onderzoek was om te bepalen welke en in welke mate 4 havo-leerlingen nevenactiviteiten ondernemen tijdens huiswerktijd, wat het aandeel is van digitale multimedia hierin, hoe de leerlingen denken dat deze digitale nevenactiviteiten het huiswerk beïnvloeden en of er een verschil bestaat tussen maak- en leerwerk. Tevens was het doel om te achterhalen wat leerlingen als mogelijke aanpassingen zien als het gaat om het optimaliseren van hun eigen leeromgeving en aanpassingen die de school en docenten zouden kunnen maken, om een verandering van de kwaliteit en de duur van het huiswerk te bewerkstelligen.

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden zijn er 9 havo 4 leerlingen uit Amsterdam middels semi-gestructureerde interviews ondervraagd. Uit de antwoorden van de respondenten bleek dat nevenactiviteiten tijdens huiswerktijd voornamelijk bestaan uit digitale multimedia. De drie meest genoemde nevenactiviteiten waren muziek luisteren, chatten en tv kijken. De nevenactiviteiten zorgen ervoor dat de huiswerktijd langer wordt. Opmerkelijk hierbij is dat de respondenten het effect op de kwaliteit van het huiswerk vaak positief of in ieder geval niet als negatief ervaren. Wanneer ze wel een negatief effect ervaren, is dit meestal tijdens het maken van huiswerk dat op papier gemaakt moet worden. Wanneer leerlingen vinden dat er iets moet veranderen aan de duur en kwaliteit van hun huiswerk, zien ze daarin voornamelijk een rol voor zichzelf. De school kan in de ogen van de leerlingen echter wel helpen door een stiltelokaal met ruime openingsuren beschikbaar te stellen.

1. Inleiding

1.1 Probleemschets

Leerlingen in de bovenbouw besteden gemiddeld tussen de 1,75 en 2,5 uur aan het maken en leren van huiswerk (Simons & Zuylen, 1996). Bijna 80 procent van de leerlingen die meededen aan dit onderzoek (n:6318) waren van mening dat als ze geconcentreerder en efficiënter zouden werken ze een half uur eerder klaar zouden zijn met het huiswerk, zonder dat dit ten koste zou gaan van de kwaliteit van het huiswerk. Er worden verschillende factoren geopperd die er voor zorgen dat leerlingen niet optimaal geconcentreerd en efficiënt werken, te weten; sporten, werken, klusjes doen, digitale media, etc. (Joosten & van de Wardt, onbekend).

In 1998 is de term "Netgeneratie" ontstaan. Er werd aangenomen dat jongeren in en vanaf deze generatie door hun intensieve gebruik van multimedia, anders zouden gaan denken en leren dan voorgaande generaties. Daarnaast werd waargenomen dat jongeren in toenemende mate multimedia gebruiken om hun sociale en culturele ruimte vorm te geven. Van der Beemt (2010) heeft naar aanleiding van deze ontwikkelingen, onderzocht op welke wijzen jongeren digitale media gebruiken. Geconcludeerd werd dat de activiteiten van jongeren met betrekking tot multimedia te onderscheiden zijn in 4 typen; interacteren, uitwisselen, spelen en creëren. Daarnaast concludeerde

hij dat de intensiteit in gebruik van media varieert onder invloed van geslacht, begeleiding door ouders, het bezit van apparatuur en voorkeuren voor specifieke interactieve media. Opleidingsniveau bleek niet van invloed te zijn.

Multimedia kunnen dus door leerlingen worden ingezet tijdens leeractiviteiten om zich te concentreren, ontspannen, uitwisselen, creëren en om interactie aan te gaan. Echter, digitale multimedia kunnen ook afleiden wanneer de activiteiten ondoelmatig zijn, zoals spelen. Middels dit onderzoek is in kaart gebracht welke en in welke mate leerlingen zich tijdens het uitvoeren van huiswerk bezighouden met digitale multimedia. Tevens zal worden onderzocht of leerlingen het nodig vinden en of ze mogelijkheden zien om zelf hun eigen leeromgeving te optimaliseren of dat school bepaalde faciliteiten beschikbaar kan stellen, zodat de kwaliteit en duur van het huiswerk verandert.

Vraagstelling:

Welke en in welke mate ondernemen 4 havo-leerlingen op school in Amsterdam nevenactiviteiten tijdens huiswerktijd, wat is het aandeel van digitale multimedia hierin en hoe denken de leerlingen dat deze nevenactiviteiten het huiswerk beïnvloeden? Wat zouden volgens de leerlingen zichzelf en de school kunnen doen om een verandering van de kwaliteit en de duur van het huiswerk te bewerkstelligen?

1.2 Definities

Om interpretatieverwarring te voorkomen, worden in dit deel definities van de belangrijkste termen gegeven. Huiswerk is door Cooper (1989) gedefinieerd als “taken door docenten opgegeven aan de leerlingen die bedoeld zijn om buiten schooluren uit te voeren”. In dit onderzoek wordt de volgende definitie aangehouden: maak- of leerwerk dat door de vakdocent is opgegeven en dat buiten de les voor dat vak moet worden uitgevoerd. Wanneer huiswerk moet worden gemaakt met behulp van elektronische middelen noemen we dat in dit rapport; digitaal huiswerk. Dit kunnen opdrachten zijn op de computer, leerprogramma's (zoals Wrts), het schrijven van verslagen, het verwerken van gegevens, etc.

Huiswerktijd is in dit onderzoek gedefinieerd als de tijd tussen het moment van het starten met huiswerk en stoppen (inclusief andere bezigheden tussendoor). Het beginmoment definiëren we als het moment waarop de leerling denkt “ik ga nu beginnen met mijn huiswerk” ook als direct daarna iemand belt en eerst nog een gesprek wordt gevoerd, er nog een spelletje wordt gespeeld, of een e-mail wordt beantwoord, is de huiswerktijd begonnen. Een nevenactiviteit is een activiteit onder huiswerktijd die niet onder de definitie van huiswerk valt. Ter verduidelijking, een bewuste pauze waarin een activiteit wordt ondernomen, valt niet onder de term huiswerktijd.

Om de term digitale multimedia te kunnen definiëren is er eerst nader gekeken naar de term multimedia. In plaats van multimedia wordt ook wel de term communicatiemiddel gebruikt, aangezien alle media op één of andere wijze informatie overbrengen en er dus communicatie plaatsvindt. Valcke (2004) spreekt over de digitale, interactieve mediaomgeving en verwijst naar de moderne informatie- en communicatienetwerken waarlangs openbare informatie op elektronische wijze wordt verspreid of ter beschikking wordt gesteld. Dit houden digitale televisieplatforms en IP-netwerken, zoals internet in. Van der Beemt (2010) spreekt van interactieve media en bedoelt hiermee het gebruik van internet en videogames. Multimedia wordt in dit onderzoek gedefinieerd als middelen ten behoeve van de communicatie. De vorm van communicatie kan zeker ook interactief zijn. In dit onderzoek wordt digitale multimedia gedefinieerd als, verschillende elektronische multimedia die geschaard worden onder beeld (zowel bewegend als statisch), geluid en tekst. Hieronder vallen digitale fotografie, telefoon, radio, MP3-speler, televisie en internet (o.a. videogames, msn, facebook, etc.).

2 Onderzoeksgroep & Methode

2.1 Onderzoeksgroep

Er zijn negen leerlingen uit een 4 havo geïnterviewd, die allen op dezelfde school zitten. Ten eerste is er voor 4 havo-leerlingen gekozen, omdat de werkdruk voor deze leerlingen omhoog gaat ten opzichte van de derde klas. Ze krijgen steeds meer huiswerk, de stof wordt lastiger en resultaten tellen mee voor het examen. Ten tweede krijgen de leerlingen steeds meer huiswerk dat op de computer moet worden gemaakt (profielwerkstukken, boekverslagen, practicumverslagen, etc.), waardoor ze eventueel sneller afgeleid kunnen worden door digitale multimedia.

2.2 Onderzoeksmethode

Er is gekozen om de data voor het beantwoorden van de hoofdvragen te vergaren middels interviews. De interviews duurden ongeveer 45 minuten en waren individueel. Hierdoor werd de mate waarin leerlingen elkaar beïnvloeden en sociaal wenselijke antwoorden geven genivelleerd. Tevens waren de interviews semi-gestructureerd. Dat wil zeggen dat een aantal vragen zijn gesteld die op voorhand vastlagen in het protocol en dat op enkele gegeven antwoorden werd doorgevraagd.

Vooraf en na de interviews hebben de respondenten een instructie gekregen. Dit was ten eerste om er voor te zorgen dat leerlingen weten dat hun anonimiteit is gewaarborgd. Tevens werd uitgelegd wat het doel was van het onderzoek en wat de onderzoekers er mee wilden bereiken. Als laatste is naar de leerlingen toe een dankwoord uitgesproken. Voor de exacte instructie verwijzen we u naar bijlage A.

Voordat het daadwerkelijke interview bij de onderzoeksgroep werd afgenomen, zijn de vragen van het interview getest. De test bestond uit twee interviews met twee havo 4 leerlingen. Hierbij zijn met één leerling de vragen zelf doorgesproken en bij een tweede leerling het interview afgenomen, zoals dat in het verdere onderzoek gedaan zou worden. Hieruit kwamen drie verbeterpunten naar voren.

Als eerste bleek de beginvraag, die bedoeld was om leerlingen aan het denken te zetten over het onderwerp, te breed te zijn. De vraag was; "Kun je me iets vertellen over je huiswerk dat je zoal opkrijgt?". De leerlingen wisten niet wat ze hierop moesten antwoorden. Daarom is deze vraag vervangen door de volgende vraag: "Voor welke vakken krijg je zoal huiswerk op".

Ten tweede was in eerste instantie de volgende vraag in het interview opgenomen: "Vind je dat er iets zou moeten veranderen aan hoe lang het duurt om je huiswerk te maken?". De leerlingen van de pretest gaven aan dat deze vraag te moeilijk was gesteld. Deze vraag is in overleg met de leerlingen omgebogen in "Dus je bent gemiddeld uur bezig met je huiswerk. Vind je dat hier iets aan moet veranderen en zo ja hoe zou dat dan kunnen?".

Tenslotte was het voor de leerlingen lastig vat te krijgen op de term "huiswerktime" en daarom is er gekozen om tijdens het interview een uitgebreidere beschrijving te geven van deze term. De gegeven instructie werd tijdens het interview als volgt geformuleerd; "*Ik ga zo een paar vragen stellen over huiswerktime. Met huiswerktime bedoel ik de tijd tussen het moment dat je start met je huiswerk en je hiermee bewust stopt. Het begint als je denkt "ik ga nu beginnen met mijn huiswerk" ook als iemand je op dat moment belt en je eerst nog een gesprek voert, of gauw nog een e-mail beantwoord, is de huiswerktime begonnen. De huiswerktime stopt als je bewust besluit iets anders te gaan doen. Tijdelijk iets anders doen terwijl je denkt, "ik ga zo weer verder met mijn huiswerk" valt nog wel binnen de huiswerktime. De huiswerktime stopt dus pas als je besluit "nu stop ik echt met mijn huiswerk en ga wat anders doen". Het kan dus zijn dat je op een dag twee keer een huiswerktime hebt, bijvoorbeeld 's middags en 's avonds. Is dit zo duidelijk voor je?*"

Aan de hand van de pretest zijn de definitieve interviewvragen opgesteld. Uiteindelijk waren er in totaal 11 vragen met voor elke vraag doorvraaginstructies. Het doorvragen gebeurde op basis van de gegeven antwoorden. De interviewvragen zijn opgesteld om de 5 geformuleerde deelvragen met hun bijbehorende deelvragen te kunnen beantwoorden. In bijlage B staat een overzicht van de structuur van deelvragen, deel-deelvragen met de daaraan gekoppelde interviewvragen.

Betrouwbaarheid

De respondenten die hebben deelgenomen aan dit onderzoek zaten in de mentorklas van de interviewer. Het kan zijn dat de respondenten hierdoor antwoorden hebben gegeven waarvan zij verwachtten dat die als wenselijk werden gezien door de mentor. Echter zijn de leerlingen erop gewezen dat hun antwoorden uitsluitend zouden worden gebruikt voor dit onderzoek en dat zij niet in welke vorm dan ook er op aangesproken zouden worden.

Bij het interpreteren van antwoorden is rekening gehouden met sociaal wenselijke antwoorden. Doordat we gekozen hebben voor een individueel interview, zullen de leerlingen niet door elkaar zijn beïnvloed, dit in tegenstelling tot een focusgroep waar door onderliggende beïnvloeding sociaal wenselijke antwoorden worden gegenereerd ten opzichte van elkaar.

De interviews zijn opgenomen met een moderne geluidsrecorder. Tevens werd een schema bijgehouden. De eerste interviews zijn door 2 onderzoekers beoordeeld en gecodeerd, zodat er overeenstemming over de codering werd bereikt.

2.3 Verwerking van resultaten

Het onderzoek bestond uit semi-gestructureerd interviews. Deze zijn allereerst getranscribeerd en samengevat. Vervolgens is de tekst opgesplitst in onderwerpen. De onderwerpen zijn gelabeld en er is geïnterviewd hoe vaak een label terugkomt. Tevens is er gezocht naar verbanden tussen onderwerpen.

Resultaten

De resultaten van het onderzoek, zoals beschreven in voorgaande delen, worden hier uiteengezet. De resultaten worden per deelvraag gepresenteerd.

D1 Hoe lang denken leerlingen dat hun huiswerktijd is?

Van de 9 geïnterviewde respondenten gaven vier leerlingen aan gemiddeld 3 uur per dag bezig te zijn met hun huiswerk. Drie leerlingen gaven aan 1 tot 1,5 uur en twee leerlingen waren gemiddeld 4 en 8 uur per dag bezig met hun huiswerk. Deze periodes zijn inclusief pauzes variërend van 10 tot 30 minuten. Hierbij kan worden opgemerkt dat de leerlingen aangaven dat de huiswerktijd per dag varieert afhankelijk van de hoeveelheid leerwerk versus maakwerk. De leerlingen gaven aan dat leerwerk relatief meer tijd kost dan maakwerk. Tevens gaven alle leerlingen aan dat ze ook in het weekend met hun huiswerk bezig waren, hoewel dit varieerde van enkel een avond tot ruim een hele dag.

D2 Welke en in welke mate worden er door de leerlingen nevenactiviteiten ondernomen tijdens huiswerktijd?

Allereerst is er geïnterviewd welke nevenactiviteiten er door de leerlingen worden ondernomen tijdens huiswerktijd. De onderstaande citaten geven de diversiteit aan antwoorden weer op de vraag "wat doe je zoal in je huiswerktijd". Er waren echter ook overeenkomsten te vinden. Uit alle reacties samengenomen bleken muziek luisteren (al dan niet via Youtube), tv kijken en chatten de meest voorkomende nevenactiviteiten tijdens huiswerk. Over deze nevenactiviteiten kunnen er dan ook algemene uitspraken worden voor de groep.

"...als ik mijn huiswerk in de woonkamer maak, dan staat de TV altijd aan. Soms hoor ik dan iets interessants en dan luister ik ernaar."

"Computeren. Ik MSN wel eens. Ik surf heel vaak. Ik heb een facebook account maar daar zit ik niet zo vaak op. Ik kijk ook wel eens TV. Maar ik Youtube ook heel vaak."

“Ik kijk wel eens TV. Ik speel wel eens een spelletje op de computer. Ik luister ook wel eens muziek als ik bijvoorbeeld maakwerk heb.”

Muziek luisteren wordt door acht respondenten genoemd. Een deel van de leerlingen is er tijdens de huiswerktijd een aantal keer bewust mee bezig, maar de meeste leerlingen geven aan dat het continu op de achtergrond aanstaat. Als belangrijkste reden wordt genoemd dat muziek helpt bij een betere concentratie. Het blokkeert andere geluiden en maakt het huiswerk minder saai. Opvallend is dat dit niet opgaat wanneer muziek via Youtube wordt geluisterd. De helft van de leerlingen geeft aan dat wanneer ze muziek via Youtube luisteren, ze vaak doorklikken naar nieuwe liedjes en/of video's en dat het dan juist afleidt. De volgende citaten geven dit duidelijk weer.

“Op Youtube is de kans groot dat ik blijf hangen. Als je iets op Youtube beluistert dan heb je aan de rechterkant en lijst van video's die leuk kunnen zijn. En zo blijf ik steeds klikken.”

“Youtube heeft een verslavend effect. Je moet steeds van nummer wisselen en dan kom je wel eens leuke filmpjes tegen. En dat neemt allemaal tijd in beslag en het leidt mij ook af.”

Tv kijken wordt door de leerlingen wel eens tot vaak gedaan. Als er bewust naar wordt gekeken kost dit vaak 15 tot 30 minuten, maar 3 deelnemers (van de 5 die dit noemden) gaven aan dat de tv constant op de achtergrond aanstaat. Afleiding en ontspanning worden als belangrijkste redenen genoemd om tv te kijken.

Msn wordt door de leerlingen 2 tot 3 keer gebruikt in hun huiswerktijd en volgens de leerlingen vrijwel altijd om te overleggen over huiswerk. De totale tijd die dit kost varieert van 30 tot 40 minuten. Uit antwoorden van twee leerlingen die specifieker waren over hoeveel msn-tijd voor huiswerk of nevenactiviteit werd gebruikt, doet vermoeden dat de verdeling meer 50-50 procent is in plaats van 'vrijwel altijd'.

Opmerkelijk is dat toen werd gevraagd naar waarom de leerlingen een nevenactiviteit ondernamen, oftewel wat het hun opleverde, drie leerlingen in eerste instantie antwoordde met 'niets'. Met doorvragen kwam vaak naar voren dat het ging om afleiding, maar dit geeft aan dat de leerlingen vinden dat sommige nevenactiviteiten relatief weinig oplevert. Het totale overzicht van de door de leerlingen genoemde nevenactiviteiten staat in tabel 1.

Tabel 1: Overzicht van genoemde nevenactiviteiten tijdens huiswerktijd¹.

Neven--activiteit	Aantal maal genoemd	Frequentie tijdens huiswerktijd	Duur tijdens huiswerktijd (in totaal)	Reden/wat levert het op	Gebruik voor huiswerk of echt als nevenactiviteit
Computerspel	2	Vaak (6-8x)	5-10 min.	-Afleiding -Niets	Altijd als nevenactiviteit
Surfen	3	Wel eens (2-3x) Vaak (6-8x)	30-45 min.	-Afleiding -Plezier -Niets	Meestal als nevenactiviteit
Sociale netwerken (facebook, hyves, ...)	1	Wel eens (2-3x)	15 min.	-Afleiding	Altijd als nevenactiviteit
Twitter	1	Wel eens (2-3x)	15-20 min.	-Plezier	Altijd als nevenactiviteit
Chatten (msn)	4	Wel eens (2-3x)	30-40 min.	-Afleiding -Uitleg geven/krijgen	Vaak voor huiswerk
Tv kijken	5	Wel eens (2-3x) tot Vaak (6-8x)	30-60 min. tot voortdurend op de achtergrond	-Afleiding -Ontspanning -Gezelligheid -Dragelijker maken -Tv-serie kijken -Niets	Altijd als nevenactiviteit
Youtube + muziek luisteren	8	Wel eens (2-3x) tot Vaak (6-8x)	15-30 min. tot voortdurend op de achtergrond	-Afleiding -Andere geluiden blokkeren -Maakt huiswerk leuker, minder saai -Kalmeert -Betere concentratie	Altijd als nevenactiviteit
Bellen	1	Wel eens (2-3x)	10-20 min.	-Uitleg krijgen	Altijd voor huiswerk
Pingen	2	Heel vaak (15x)	5 min.	-Reageren op berichten -Leuk -Vragen over huiswerk	Even vaak voor huiswerk als nevenactiviteit
Origami	1	Wel eens (2-3x)	15-20 min	-Afleiding	Altijd als nevenactiviteit

D3 Welke en in welke mate vinden activiteiten en nevenactiviteiten plaats op digitale multimedia tijdens huiswerktijd en wat zijn de redenen hiervoor?

Deze deelvraag was door de onderzoekers opgesteld, omdat verwacht werd dat leerlingen ook niet digitale multimedia nevenactiviteiten ondernemen tijdens huiswerktijd. De focus van dit onderzoek ligt op digitale multimedia en daarom is deze deelvraag opgesteld, zodat er gericht doorgevraagd kon

¹ Youtube is bij muziek luisteren opgeteld, omdat Youtube hiervoor werd gebruikt in plaats van de verwachte functies video's kijken, uploaden of downloaden. Bij sommige activiteiten is er variatie in de frequentie en is er maar één duur gegeven. Dit is gedaan, omdat de totale tijd die aan die activiteit wordt besteed vergelijkbaar is bij de verschillende leerlingen

worden naar dit aspect. Uit de antwoorden, zoals gegeven in deelvraag 2 bleek echter dat alle leerlingen en bijna alle nevenactiviteiten die de leerlingen ondernemen tijdens huiswerktijd vallen onder de noemer digitale multimedia. Enkel één leerling gaf aan een niet digitale multimedia activiteit te ondernemen en dat was origami. Het gebruik (frequentie, duur en reden) van digitale multimedia is daarom al uitvoerig aan bod gekomen bij deelvraag 2.

D4 Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de duur van het huiswerk?

In de interviews is er onderscheid gemaakt in het effect dat de nevenactiviteit had op het huiswerk op papier en digitaal huiswerk. Helaas is het verschil tussen leer- en maakwerk in de meeste interviews verloren gegaan. Echter, voor twee activiteiten is het wel enkele malen uitgediept. Volgens de drie betreffende respondenten is het effect van chatten (zie tabel 2) niet verschillend voor leer- of maakwerk. Tevens gaven de respondenten aan dat tv kijken tijdens leren niet van toepassing is, omdat ze dan of de tv uitzetten, of het effect daarvan niet verschillend is voor leer- of maakwerk.

Een deel van de nevenactiviteiten is met zo weinig leerlingen besproken dat het onrealistisch is om algemene uitspraken te doen over het effect op de kwaliteit en duur van papieren of digitaal huiswerk. De resultaten zijn wel opgenomen in tabel 2, maar hier zal verder gefocust worden op muziek luisteren, tv kijken en chatten.

Chatten heeft zowel een positief als negatief effect op de kwaliteit van huiswerk op papier. Aan de ene kant maakt het overleg met klasgenoten over de stof mogelijk, zodat de kwaliteit toeneemt. Het kan echter ook de concentratie verstoren, waardoor de kwaliteit daalt. Chatten zorgt er voor dat het huiswerk altijd langer duurt. Dit komt aan de ene kant door de (extra) tijd die wordt besteed aan uitleggen of uitleg krijgen en aan de andere kant aan de verstoorte concentratie. Bij digitaal huiswerk overheerst het positieve effect op de kwaliteit. De respondenten geven aan dat het effect van chatten positief is wanneer ze digitaal huiswerk maken, omdat er dan gemakkelijk uitleg kan worden gevraagd. Tevens geven ze aan dat als ze door willen werken, ze hun status op 'bezet' zetten. Dat de duur van digitaal huiswerk ook wordt verlengt, heeft dus dezelfde redenen als bij papieren huiswerk.

"... zodat anderen iets aan mij kunnen vragen en zodat ik iets aan anderen kan vragen. Via MSN gaat dat heel makkelijk."

"Ik ben altijd online. En als iemand mij een berichtje stuurt dan reageer ook wel altijd. Maar als ik iets moet leren dan zet ik mijn status op bezet."

De nevenactiviteit 'tv kijken' lijkt veelal een negatief effect te hebben op de kwaliteit van het huiswerk op papier, doordat huiswerk wordt afgeraffeld wanneer er (te lang) naar een programma is gekeken. Een enkeling gaf aan dat tv geen effect had of juist een positief effect, omdat het hielp bij de concentratie als constant geluid op de achtergrond. Doordat het tv kijken in de huiswerktijd gebeurt, wordt deze automatisch langer. Veelal neemt het een half tot een heel uur meer tijd in beslag. Op digitaal huiswerk is het effect op zowel de kwaliteit als de duur beperkt. Vaak staan de computer en de tv niet in dezelfde ruimte of wordt de tv bewust uitgezet.

Muziek luisteren wordt door de meeste leerlingen als positief ervaren voor de kwaliteit van het papieren huiswerk. Het blokkeert afleidende geluiden en helpt zo te concentreren.

"Ik kan mij dan beter concentreren. Althans beter dan allerlei andere geluiden die ik om mij heen hoor. Als ik allerlei stemmen hoor in mijn omgeving dan ben ik meestal nieuwsgierig naar waar ze het over hebben. Ik raak dus sneller afgeleid. Maar als ik muziek in mijn oren heb, dan raak ik niet zo snel afgeleid en dan kan ik mij beter concentreren."

De leerlingen die een negatief effect noemden wezen dit vooral toe aan de wijze waarop ze muziek luisterden. Wanneer dit via Youtube werd gedaan klikten ze steeds op nieuwe dingen en besteedde daardoor minder tijd en moeite aan hun huiswerk. Het effect op de duur varieert dusdanig dat daar voor papieren huiswerk niets over gezegd kan worden. Bij digitaal huiswerk komt het negatieve effect op kwaliteit en duur sterker naar voren en wederom gaven de leerlingen aan dat dit komt door muziek luisteren via Youtube.

Tabel 2: Effect van een nevenactiviteit op de kwaliteit en duur van huiswerk op papier en digitaal huiswerk.²

Neven--activiteit	Gebaseerd op uitspraken van leerlingen	Huiswerk op papier		Digitaal huiswerk	
		kwaliteit	duur	kwaliteit	duur
Computerspel	1	n.v.t.	n.v.t.	Geen effect	Duurt langer
Surfen	2	Negatief effect	Duurt langer	Geen effect of negatief effect	Duurt langer
Sociale netwerken (facebook, hyves, ...)	1	Negatief effect	Geen effect	Geen effect	Duurt langer
Twitter	1	Negatief effect	Duurt langer	Geen effect	Duurt langer
Chatten (msn)	4	Zowel positief als negatief effect	Duurt langer	Positief effect overheerst	Duurt langer
Tv kijken	5	Negatief effect overheerst	Duurt langer	n.v.t. (2x) Geen effect (3x)	n.v.t. (2x) Geen effect (1x) Duurt langer (2x)
Youtube + muziek luisteren	8	Positief effect (5x) Negatief effect (2x) Geen effect (1x)	Geen effect (2x) Duurt langer (3x) Duurt korter (2x)	Positief effect (3x) Negatief effect (4x) Geen effect (1x)	n.v.t. (1x) Geen effect (1x) Duurt langer (4x) Geen antwoord (2x)
Bellen	1	Positief effect	Geen effect	Positief effect	Geen effect
Pingen	2	Zowel positief als negatief effect	Duurt zowel langer als korter	n.v.t (1x) Negatief effect	n.v.t (1x) Duurt langer

D5 Wat zouden volgens de leerlingen zichzelf en de school kunnen doen om de kwaliteit en de duur van het huiswerk te verbeteren?

Bij één leerling is dit niet ter sprake gekomen, zodat de volgende resultaten zijn gebaseerd op de antwoorden van 8 leerlingen. Precies de helft geeft aan tevreden te zijn met de kwaliteit van het huiswerk en de hoeveelheid tijd dat hieraan wordt besteed. Van de leerlingen die vonden dat de duur van het huiswerk moest veranderen, gaven drie personen aan dat het korter moest en dat ze dit

² Het aantal leerlingen dat over een activiteit uitspraken heeft gedaan, is in sommige gevallen minder dan het totale aantal dat de activiteit heeft genoemd (zie tabel in bijlage B). Dit komt doordat vanwege tijdtechnische redenen er per leerling op maximaal 3 nevenactiviteiten is doorggevraagd.

konden bereiken door minder nevenactiviteiten te ondernemen tijdens huiswerktijd. Eén leerling gaf wel aan niet zeker te weten of hem dit zou lukken. De vierde leerling gaf aan dat hij juist wel wat langer met zijn huiswerk bezig zou moeten zijn, omdat zijn cijfers toch wel wat beter moesten worden.

“Ik zou geconcentreerder te werk kunnen gaan. En zo min mogelijk afleiding. Dus geen MSN. Maar ik ben eigenlijk te nieuwsgierig om dat te doen. Ik ben altijd benieuwd naar wie er dan eventueel online is. Dus ik weet niet of ik dat wel kan.”

Toen de leerlingen werd gevraagd wat de school kon doen om te helpen, gaven twee leerlingen aan dat de school daar niets aan kon doen. Eén leerling gaf aan dat de mentor in het mentoruur ze vaker moest motiveren om het huiswerk goed te doen (over hoe de mentor dit zou moeten doen, liet de leerling zich niet uit). Wel werd na doorvragen drie keer aangegeven dat de school meer mogelijkheden zou kunnen bieden om huiswerk te maken op school.

“Ik mis eigenlijk een stilleruimte of een studieruimte. Een lokaal dat het 9de en 10de uur nog open is en waar je rustig kan werken.”

“Die [de mediatheek] is vaak niet open en het is vaak te onrustig daar. Ik kan mij niet zo goed concentreren in de mediatheek.”

Interviewer: “En als er nou een stilleruimte aanwezig zou zijn? Zou dat werken?”

“Ja als het echt stil is, dan wel natuurlijk.”

Volgens de leerlingen zou de mediatheek dus vaker open moeten zijn, maar ligt de voorkeur meer bij een stiltelokaal, omdat het daar rustiger is dan in de mediatheek. Dit lokaal zou wel ook het 9e en 10e uur open moeten zijn. Eén leerling gaf aan dat hij vaker eerder uit zou willen zijn, zodat hij thuis eerder aan zijn huiswerk kan beginnen.

De leerlingen die de kwaliteit van hun huiswerk wilden verbeteren zagen hier vooral een taak voor zichzelf. Ze moesten zich beter concentreren, langer echt met huiswerk bezig zijn of er gewoon meer tijd aan besteden. De school kon hooguit helpen door een stiltelokaal aan te wijzen dat ook het 9^e en 10^e uur open is.

4 Discussie & Conclusie

Op basis van negen semi-gestructureerde interviews die bij respondenten van havo 4 zijn afgenomen kunnen we voor deze groep in het algemeen concluderen dat nevenactiviteiten uitgevoerd tijdens huiswerktijd voornamelijk bestaan uit digitale multimedia. De huiswerktijd wordt hierdoor vaak langer. Volgens de beleving van de respondenten is het effect op de kwaliteit van het huiswerk opmerkelijk genoeg vaak positief of in ieder geval niet negatief. Wanneer een negatieve beleving door de respondenten wordt ervaren, is dat meestal het geval bij huiswerk dat op papier gemaakt moet worden. De respondenten is gevraagd of ze vinden dat de kwaliteit en duur van het huiswerk en huiswerktijd verbeterd kan worden. De helft van de leerlingen vond dat er een verbetering nodig was en hiervoor zagen ze voornamelijk een taak voor zichzelf. De school zou eventueel kunnen helpen door een stiltelokaal met ruime openingsuren beschikbaar te stellen.

De leerlingengroep in dit onderzoek besteden gemiddeld 3 uur per dag aan hun huiswerk, wat redelijk overeenkomt met de uit eerder onderzoek (Simons & Zuylen, 1996) gekomen 1,75 tot 2,5 uur die bovenbouwleerlingen aan hun huiswerk besteden. Daarnaast zijn alle leerlingen in dit onderzoek ook in het weekend bezig met hun huiswerk.

Tijdens huiswerktijd ondernamen de respondenten in verschillende mate diverse nevenactiviteiten. Tegen de verwachting in behoorden vrijwel alle nevenactiviteiten tot de digitale multimedia. Dat er ook een niet digitale activiteit is genoemd, geeft aan dat dit toch nog wel wordt gedaan, maar dat deze 4 havo leerlingen zich toch voornamelijk bezig houden met digitale multimedia als nevenactiviteit.

De meest genoemde nevenactiviteiten zijn muziek luisteren, tv kijken en chatten (via msn). De leerlingen geven aan dat het luisteren naar muziek hen helpt om zich te concentreren op het huiswerk. Dit geldt echter niet voor muziek luisteren via Youtube, omdat ze dan moeten doorklikken en worden afgeleid door andere mogelijkheden die dit medium biedt. Tv kijken wordt vooral gedaan ter afleiding en ontspanning tijdens het huiswerk om daarna weer verder te gaan. Als er bewust wordt gekeken kost dit meestal 30 tot 60 minuten. Aan msn wordt 30 tot 40 minuten van de huiswerktijd besteed en opmerkelijk genoeg vrij veel voor huiswerk gebruikt.

Volgens de typologie van Van Der Beemt (2010) vallen de leerlingen die zijn geïnterviewd in ieder geval in de groep interacteren. Daarnaast zijn er ook leerlingen die ook spelen en creëren. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit echter niet vaak tijdens huiswerktijd wordt gedaan.

Duimel (2008) deed onderzoek naar het computergebruik van 13-18 jarigen. Uit dit onderzoek bleek dat de respondenten zich dagelijks op internet begeven en wel 90 procent gaf aan dagelijks of wekelijks te msnen. Tevens kwam uit de resultaten naar voren dat 71 procent van de respondenten de computer gebruikt om muziek te downloaden. Zomaar surfen stond ook in de top-drie aan activiteiten die worden ondernemen op de computer. Het is interessant om te zien dat de meest populaire activiteiten op de computer ook msnen en muziek downloaden tijdens huiswerktijd worden ondernomen, maar dat er niet zomaar wordt gesurft. In plaats daarvan staat tv kijken in onze top drie.

In dit onderzoek is ook gekeken naar hoe de leerlingen denken dat de nevenactiviteiten de kwaliteit en de duur van het huiswerk beïnvloeden. Uit de resultaten blijkt dat door digitale nevenactiviteiten zowel het papieren als digitale huiswerk langer duurt. Echter niet altijd in negatieve zin, omdat het huiswerk soms juist langer duurt doordat ze uitleg over de stof geven aan een klasgenoot of uitleg krijgen. Dit speelt vooral een rol bij chatten. De respondenten geven bij digitaal huiswerk vaker aan dat een nevenactiviteit geen effect heeft dan het geval is bij huiswerk op papier. Dit komt volgens de leerlingen doordat de nevenactiviteit achter de computer niet of minder wordt uitgevoerd. Tenslotte is een opvallend resultaat dat volgens de beleving van de leerlingen muziek luisteren een overheersend positief effect heeft op de kwaliteit van het huiswerk, mits dit niet geluisterd wordt via Youtube. Luisteren via Youtube is dan ook de reden dat muziek luisteren een minder positief effect lijkt te hebben op digitaal huiswerk dan op papieren huiswerk.

Doordat de interviews semi-gestructureerd waren opgezet, is de volledigheid en betrouwbaarheid vergroot. Bij het uitvoeren van de interviews heeft dit geleid tot het volledig uitdiepen van alle deelvragen. Echter, het uitdiepen van het verschil van effect van digitale multimedia op leer- en maakwerk is door de interviewer niet altijd volledig uitgewerkt.

Tenslotte is aan de leerlingen gevraagd wat zijzelf en de school zouden kunnen doen om de kwaliteit en de duur van het huiswerk te verbeteren. De helft van onze onderzoeksgroep gaf aan dat de duur en kwaliteit van het huiswerk niet hoefde te veranderen. De leerlingen die aangaven dat er wel iets moest veranderen zagen hier vooral een rol in voor zichzelf. De school kan helpen bij het veranderen van de duur van het huiswerk door een stiltelokaal met ruime openingsuren te verzorgen. Op het gebied van de kwaliteit van het huiswerk kan de school volgens de leerlingen vrijwel niets doen.

Op de vraag naar opties om aanpassingen in de eigen leeromgeving te maken en eventuele facilitering vanuit school kwam volgens de onderzoekers maar een beperkte respons. De leerlingen ondergaan tijdens het interview een proces van bewustwording. Ze worden zich bewust van hun eigen gedrag en constateren soms dat hun werkhouding kan worden geoptimaliseerd. Het lijkt er op dat leerlingen tijd nodig hebben om te bedenken wat zijzelf en de school zouden kunnen aanpassen of aanbieden, zodat de kwaliteit en duur van het huiswerk wordt verbeterd. In een vervolgonderzoek zou men op een later moment de leerlingen nog eens kunnen bevragen of ze aanpassingen hebben bedacht en eventueel of ze het hebben toegepast en of het werkte.

Hoewel de leerlingen voor het veranderen van hun huiswerkgedrag maar een kleine rol zien voor de school, bevat dit onderzoek wel interessante handvaten voor een school om leerlingen verantwoord om te laten gaan met digitale media tijdens het huiswerk. Een mentor zou leerlingen er op kunnen wijzen dat muziek luisteren positief kan werken, maar dat ze moeten oppassen dit te

doen via Youtube. Daarnaast blijken de geïnterviewde leerlingen tijdens het interview bewust te worden van hun huiswerkgedrag. De school/mentor zou bij een leerling met slechte resultaten, een vergelijkbaar interview kunnen uitvoeren waarbij de leerling zelf over zijn huiswerkgedrag nadenkt.

De onderzoeksgroep bestond uit negen respondenten, waardoor het geen representatieve groep is en geen algemene uitspraken kunnen worden gedaan voor alle 4 havo leerlingen. Dit onderzoek is echter verkennend en genereert daarmee een interessante kijk in het gedrag van 4 havo leerlingen tijdens huiswerktijd. In vervolgonderzoek zouden de aantallen kunnen worden opgeschaald, zodat de uitkomsten representatiever worden en een gemiddelde voor havo-4 leerling. Wanneer met dezelfde methode gewerkt zou worden, zou het de voorkeur hebben dat de interviews door een onbekend persoon worden afgenomen, zodat sociaal wenselijk antwoorden worden voorkomen.

Het zou ook interessant kunnen zijn om de leerlingen middels een soort van huiswerkschema de tijden die ze aan huiswerk en digitale multimedia besteden gedurende een bepaalde periode te laten registreren. Hierdoor kan waarschijnlijk een realistischer beeld van nevenactiviteiten uit de data worden geëxtrapoleerd. Aan de hand van interview zou er dieper op het huiswerkschema kunnen worden ingegaan.

Literatuurlijst

- Cooper, H. (1989). *Homework*. New York: Longman.
- Duimel, M. (2008) Tieners, Ouders en internet. In: Ontwikkelingen in het marktonderzoek, *Hoofdstuk 7*. Haarlem, 978-90-8683-015-2.
- Joosten L. en Van de Wardt, H. (jaartal onbekend) Leermotivatie van Havo 4 leerlingen ten aanzien van huiswerk maken. Eindhoven: Eindhoven School of Education, Technische Universiteit Eindhoven.
- Simons, P.R.J. & J.G.G. Zuyen (1996) Onderzoek studielast van leerlingen in de Tweede Fase.
- Valcke, P (2004) Digitale diversiteit: convergentie van media-, telecommunicatie-en mededingingsrecht. De Boeck & Larcier, Gent.
- Van den Beemt, A. (2010) Interactive Media Practices of Young People; origins, backgrounds, Motives and Patterns. Hierin wordt een genuanceerd beeld van het gebruik van multimedia door de zogenaamde 'net-generatie' geschetst.
- Vermaas, J. & Van der Linden, R. (2007) Beter inspelen op havo-leerlingen, IVA beleidsonderzoek en advies, Tilburg.

Bijlage A

Introductie (voorlezen aan deelnemer)

Jezelf voorstellen → *Zelf invullen*

Dank je wel dat je mee wilt werken aan ons onderzoek. Om onduidelijkheden te voorkomen en te zorgen dat ik geen belangrijke informatie vergeet te vertellen zal ik de introductie voorlezen.

Ik verwacht dat dit interview ongeveer 45 minuten zal duren en ik wil je bij deze vragen of je het goed vindt dat ik dit interview opneem, zodat ik antwoorden nog eens terug kan luisteren? De opname wordt enkel binnen het onderzoek gebruikt en wordt nooit openbaar gemaakt. Daarnaast worden de resultaten uiteindelijk zo verwerkt dat je volledig anoniem blijft en niemand antwoorden naar jou terug kan leiden. Ga je hiermee akkoord?

.....

Fijn, dan zal ik nog vertellen wat het doel is van dit interview. Zodat je weet waarom wij het zo waardevol vinden dat je tijd hebt vrijgemaakt om mee te doen.

Met dit interview en interviews met andere havo 4 leerlingen willen we informatie verzamelen over het huiswerkgedrag van havo 4 leerlingen. Hierbij kijken we vooral naar nevenactiviteiten tijdens huiswerk. Oftewel, wat doen havo 4 leerlingen zoals jijzelf nu in de tijd dat ze bezig zijn met huiswerk en wat vinden jullie hier zelf van. Hiermee willen we achterhalen of havo 4 leerlingen hun huiswerkgedrag zouden willen verbeteren, of dat het eigenlijk heel goed gaat. Daarnaast zijn we benieuwd naar wat jij vindt dat havo 4 leerlingen, wanneer nodig, zelf zou kunnen doen om dit te verbeteren. En of er ook dingen zijn die de school zou kunnen doen. Met deze informatie kunnen we dan scholen adviezen geven.

Voel je vrij om op elk moment tijdens het interview aan te geven dat je iets niet begrijpt of het ergens niet mee eens bent.

Interview

Zie volgende pagina.

Afsluiting

Hartstikke bedankt voor je tijd en je medewerking. De resultaten worden verwerkt en in het uiteindelijke resultaat kan niemand terugleiden wat jij hier hebt gezegd. Als je wilt kun je als het hele onderzoek is afgerond nog een exemplaar of een samenvatting van het eindresultaat krijgen. Heb je verder nog vragen over dit interview of wat er mee gedaan gaat worden?

Bijlage B

Interview vragen gekoppeld aan de deel en deeldeelvragen.

	Onderzoeksvraag	Interviewvraag
D1	Hoe lang denken leerlingen dat hun huiswerktijd is?	Hoelang ben je gemiddeld met je huiswerk bezig?
D2	Welke en in welke mate worden er door de leerlingen nevenactiviteiten ondernomen tijdens huiswerktijd?	
	Welke nevenactiviteiten worden door de leerlingen ondernomen tijdens huiswerktijd?	<i>Wat doe je zoal in je huiswerktijd?</i>
	Hoe vaak en hoe lang duren deze nevenactiviteiten?	- Hoe vaak doe je... tijdens je huiswerk? - Hoe lang ben je meestal bezig met ... tijdens je huiswerk?
	Waarom ondernemen leerlingen deze nevenactiviteiten?	Waarom doe ... tijdens huiswerktijd?
D3	Welke en in welke mate vinden activiteiten en nevenactiviteiten plaats op digitale multimedia tijdens huiswerktijd en wat zijn de redenen hiervoor?	
	Gebruikt de leerling digitale multimedia ten behoeve van het huiswerk of als nevenactiviteit tijdens huiswerktijd?	Doorvragen op de vraag van DD 2c.
	In welke frequentie denken de leerlingen gebruik te maken van digitale multimedia ten behoeve van huiswerk of als nevenactiviteit tijdens huiswerktijd?	Doorvragen op de vraag van DD 2b. (eerste streepje)
	Hoeveel tijd denkt de leerling te besteden aan digitale multimedia ten behoeve van het huiswerk of als nevenactiviteit tijdens huiswerktijd?	Hoe lang ben je meestal bezig met... tijdens je huiswerk?
	Wat zijn de redenen van de leerlingen om digitale multimedia te gebruiken tijdens het uitvoeren van huiswerk tijdens huiswerktijd?	Doorvragen op vraag DD 2c.
	Wat zijn de redenen van de leerlingen om digitale multimedia als nevenactiviteiten te gebruiken tijdens huiswerktijd?	Doorvragen op vraag DD 2c.
D4	Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de duur van het huiswerk?	
	Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de duur van het te maken huiswerk op papier?	Denk je dat er een effect is van ... op de kwaliteit van huiswerk op papier?
	Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de duur van het te leren huiswerk op papier?	Denk je dat er een effect is van ... op hoe lang je bezig bent met huiswerk op papier?
	Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de duur van het te maken digitale huiswerk?	Denk je dat er een effect is van ... op de kwaliteit van digitaal huiswerk?
	Wat denken leerlingen dat het effect is van de nevenactiviteit op de kwaliteit en de	Denk je dat er een effect is van ... op hoe lang je bezig bent met digitaal huiswerk?

	duur van het te leren digitale huiswerk?	
D5	Wat zouden volgens de leerlingen zichzelf en de school kunnen doen om de kwaliteit en de duur van het huiswerk te verbeteren?	
	Welke veranderingen vinden leerlingen dat zij zelf zouden kunnen doorvoeren?	<ul style="list-style-type: none"> - Dus je bent gemiddeld ... uur bezig met je huiswerk. Vind je dat hier iets aan moet veranderen en zo ja hoe zou dat dan kunnen? - Vind je dat er iets aan de kwaliteit van je huiswerk zou moeten veranderen?
	Welke rol zou de school volgens de leerlingen kunnen spelen bij het verbeteren van de kwaliteit en de duur van het huiswerk?	<ul style="list-style-type: none"> - Dus je bent gemiddeld ... uur bezig met je huiswerk. Vind je dat hier iets aan moet veranderen en zo ja hoe zou dat dan kunnen? - Vind je dat er iets aan de kwaliteit van je huiswerk zou moeten veranderen?

Bijlage C

Brede beginvraag (kan interviewde wennen aan interviewer en interviewsituatie)

Voor welke vakken krijg je zoal huiswerk?

Waar maak jij je huiswerk?

Heb je vaste tijden dat je huiswerk maakt?

Instructie: In dit stadium niet vragen "Wat vind je van huiswerk maken?". Dit zet de deelnemer direct in een positieve/negatieve mindset over zijn huiswerk en dat wil je niet. Plus dat je in het begin makkelijke vragen wilt stellen, zodat de deelnemer aan het interview went.

Vraag 1

Hoelang ben je gemiddeld met je huiswerk bezig? Dit gaat dan om periodes waarbij je denkt "ik ga beginnen" totdat je besluit te stoppen. Noem het per dag of per week, net wat je het best in kunt schatten.

Doorvraaginstructie:

- Probeer het per dag te krijgen
 - Als je dat terug rekent naar per dag is dat ... uur. Is dat ook zo?
- Probeer de verdeling scherp te krijgen
 - Verschilt de hoeveelheid huiswerk per dag veel?
 - Werk je ook wel eens in het weekend aan je huiswerk?
 - Doe je al je huiswerk in een keer achterelkaar?
 - Hoe lang zijn die pauzes meestal?
 - Heb je de pauzes in de door jou genoemde huiswerktijd meegenomen?
- Bij "geen idee": geen voorbeelden noemen, maar een concrete situatie. Stimuleer ze om zelf na te denken.
 - Weet je nog hoe lang je gisteren met je huiswerk bezig bent geweest?
 - Was dat langer of korter dan je meestal aan je huiswerk zit?

Noteerinstructie: Noteer dit op antwoordlijst, is later in gesprek nuttig

Tussentijdse instructie

Ik ga zo een paar vragen stellen over huiswerktijd. Met huiswerktijd bedoel ik de tijd tussen het moment dat je start met je huiswerk en je hiermee bewust stopt. Het begint als je denkt "ik ga nu beginnen met mijn huiswerk" ook als iemand je op dat moment belt en je eerst nog een gesprek voert, of een gauw nog een e-mail beantwoord, is de huiswerktijd begonnen. De huiswerktijd stopt als je bewust besluit iets anders te gaan doen. Tijdelijk iets anders doen terwijl je denkt, "ik ga zo weer verder met mijn huiswerk" valt nog wel binnen de huiswerktijd. De huiswerktijd stopt dus pas als je besluit "nu stop ik echt met mijn huiswerk en ga wat anders doen". Het kan dus zijn dat je op een dag twee keer een huiswerktijd hebt, bijvoorbeeld 's middags en 's avonds. Is dit zo duidelijk voor je?

Vraag 2

Wat doe je zoal in je huiswerktijd?

Doorvraaginstructie

- Probeer zo'n compleet mogelijk beeld te krijgen
 - Doe je ook wel eens iets wat niet direct met je huiswerk te maken heeft?
 - Weet je nog meer dingen te noemen die je tijdens je huiswerk doet?
 - Nog dingen die je niet zo vaak, maar toch wel eens tijdens je huiswerk doet?
- Check of het echt tijdens huiswerktijd plaatsvindt
 - Dit doe je allemaal terwijl je bezig bent met huiswerk?
- Bij alleen huiswerkactiviteiten (maak opdrachten, lees het boek, leer woordjes):
 - Ben je altijd alleen met huiswerk bezig?

-Denk ook aan dingen die niet direct met je huiswerk te maken hebben.
Noteerinstrucatie: vink genoemde dingen aan op antwoordschema

Vraag 3 t/m 9 per genoemde nevenactiviteit (zodat je niet twee keer terug moet naar een nevenactiviteit). In geval van erg veel genoemde nevenactiviteiten focussen op digitale multimedia.

Vraag 3

Waarom doe ... (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema)... tijdens huiswerktijd?

Doorvraaginstrucatie

- Probeer te de achterliggende redenen te achterhalen
 - Wat is de reden dat je dit dan gaat doen?
 - Wat levert het je op?
 - Gebruik je het ook wel eens voor je huiswerk? **(Belangrijk!!!!)**
 - Waarom dan? **(Belangrijk!!!!)**
- Bij alleen "leuk":
 - Wat maakt het dan leuk?
 - Wat vind je er leuk aan?
- Bij alleen "geen zin in huiswerk":
 - Wat zorgt er dan voor dat je opziet om aan je huiswerk te beginnen?

Vraag 4

Hoe vaak doe je (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema)... tijdens je huiswerk?

Doorvraaginstrucatie

- Probeer het zo specifiek mogelijk te krijgen.
 - Doe je het elke keer dat je aan je huiswerk zit?
 - Wanneer doe je het wel? / Wanneer niet?
 - Doe je dit meestal tegelijk met je huiswerk of onderbreek je je huiswerk om dit (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) te gaan doen? Bij niet begrijpen van vraag, voorbeeld gebruiken
 - Vb van tegelijk
 - Sommige mensen luisteren hun muziek tijdens het huiswerk maken, maar je kunt ook echt even stoppen met je huiswerk om bewust naar de muziek te luisteren.
 - Ben je er dan aan een stuk mee bezig of doe je het meerdere keren?
 - Hoe vaak is hiervan (eerder genoemde tijd) voor huiswerk en hoe vaak voor niet huiswerk? **(Belangrijk!!!!)**

Noteerinstrucatie: Noteer dit op het antwoordschema, is later in gesprek nuttig

Vraag 5

Hoe lang ben je meestal bezig met (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema)... tijdens je huiswerk?

Doorvraaginstrucatie

- Stel deze vraag voor alle door de deelnemer genoemde nevenactiviteiten.
- Probeer het antwoord in verhouding met de huiswerktijd te krijgen.
 - Dat doe je dus ... en dit is dan tijdens de ... uur die je meestal met je huiswerk bezig bent?
- Probeer schattingen voor huiswerkgebruik en nevengebruik te krijgen
 - Hoe lang is hiervan (eerder genoemde tijd) voor huiswerk en hoelang voor niet huiswerk? **(Belangrijk!!!!)**
- Bij "heel verschillend":
 - Waardoor komt het dat het zo verschilt hoe lang het duurt?
 - Dan nemen wegenoemde situatie.... Hoe lang ben je er dan mee bezig?
- Bij "geen idee": geen voorbeelden noemen, maar een concrete situatie

- Wanneer is de laatste keer dat je dit tijdens je huiswerk hebt gedaan?
Hoe lang was je toen bezig?
- Je zei dat je ongeveer uur bezig bent met je huiswerk, hoeveel tijd denk je dat je dan besteed aan?

Tussentijdse instructie

Ik wil je nu graag vragen naar wat je denkt wat het effect is van (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) op je huiswerk, maar hierbij ga ik een onderscheid maken in maak en leerwerk op papier en digitaal maak en leerwerk op de computer. Met maak en leerwerk op papier, bedoel ik huiswerk dat je met je leer- en werkboeken en een eventueel schrift moet maken. Met digitaal maak en leerwerk bedoel ik huiswerk dat je op de computer moet maken of leren. Dus let alsjeblieft goed naar wat ik nu precies vraag.

Vraag 6

Denk je dat er een effect is van (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) op de kwaliteit van huiswerk op papier?

Doorvraaginstructie

- Achterhaal of het iets regelmatig is
 - Is dit altijd zo of zijn er uitzonderingen?
- Achterhaal of er verschillen zijn voor verschillende soorten huiswerk.
 - Denk je dat (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) anders effect heeft op de kwaliteit van maak of leerwerk?

(Belangrijk!!!!)

- Probeer te achterhalen of er zowel positieve als negatieve effecten zijn.
 - Je noemt nu alleen negatieve aspecten, maar je doet dit (activiteit) wel dus dan zou je denken dat er ook positieve effecten zijn. Is dat zo?
 - Je noemt nu alleen positieve effecten, heb je nooit gedacht van "ah, dit was nu niet zo handig van me"?
- Probeer argumenten voor hun antwoord te achterhalen helemaal als ze alleen "geen effect" als antwoord geven.
 - Waarom denk je dat?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Vraag 7

Denk je dat er een effect is van (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) op hoe lang je bezig bent met huiswerk op papier?

Doorvraaginstructie

- Achterhaal of het iets regelmatig is
 - Is dit altijd zo of zijn er uitzonderingen?
- Achterhaal of er verschillen zijn voor verschillende soorten huiswerk.
 - Denk je dat (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) dit effect verschilt voor maak of leerwerk?

(Belangrijk!!!!)

- Probeer te achterhalen of er zowel positieve als negatieve effecten zijn.
 - Je noemt nu alleen negatieve aspecten, maar je doet dit (activiteit) wel dus dan zou je denken dat er ook positieve effecten zijn. Is dat zo?
 - Je noemt nu alleen positieve effecten, heb je nooit gedacht van "ah, dit was nu niet zo handig van me"?
- Probeer argumenten voor hun antwoord te achterhalen, helemaal als ze alleen "geen effect" als antwoord geven.
 - Waarom denk je dat?
 - Kun je een voorbeeld geven?

Vraag 8

Denk je dat er een effect is van (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) op de kwaliteit van digitaal huiswerk?

Vraag 9

Denk je dat er een effect is van (genoteerde nevenactiviteiten op antwoordschema) op hoe lang je bezig bent met digitaal huiswerk?

Doorvraaginstructie

Zie vraag 7.

Vraag 10

Dus je bent gemiddeld uur bezig met je huiswerk. Vind je dat hier iets aan moet veranderen en zo ja hoe zou dat dan kunnen?

Vind je dat er iets zou moeten veranderen aan hoe lang het duurt om je huiswerk te maken?

Doorvraaginstructie

-Probeer te achterhalen wat de leerling zelf zou kunnen doen en wat de school zou kunnen doen.

-Wat zou jij kunnen doen om dit te veranderen?

-Wat kan volgens jou de school doen om dit te veranderen?

-Denk aan wat de mentor, vakdocent of mediathecaris zouden kunnen doen?

-Probeer meerdere oplossingen uit de leerling te krijgen

-Is dat het enige?

-Kun je nog meer bedenken?

-Als jij de baas van de school zou zijn wat zou jij dan doen?

-Wat als dat nu niet kan, wat zou er dan gedaan kunnen worden?

-Bij "minder huiswerk opgeven":

-Wat als dat nu niet kan, wat zou er dan gedaan kunnen worden?

-Bij "geen idee": concreet voorbeeld

Gisteren heb je huiswerk gemaakt, was er niets waarvan je dacht, dat kan anders?

Vraag 11

Vind je dat er iets aan de kwaliteit van je huiswerk zou moeten veranderen?

Doorvraaginstructie

Zie vraag 10